

Tekstirakenteita

SKIP301 16./17.2.

Dispositio

- Jäsentely
- Esim. **I**(ntroduction)
M(ethods)
R(esults)
D(iscussion)

Tekstin rakenne kommunikaation osapuolille

- Kirjoittaja/lähetäjä:
  - Eri rakenteet palvelevat eri tavoin viestin lähettäjän päämääriä
  - Rakenne valitaan tavoitteen mukaan
- Lukija/vastaanottaja
  - Rakenne merkki siitä, mikä pääasia ja mitkä asiat marginaalisia
- Metateksti
- Tekstistrategiat

Tekstin jäsentely

- Kronologinen – aikajärjestys
- Strukturaalinen – aihejärjestys
- Analysoiva – ongelmanratkaisujärjestys
- Kärkikolmiomalli
- Vastakohtajärjestys
- Assosiaatiojärjestys

Tullin haaviin entistä enemmän piraatteja

Tullin haaviin jäi viime vuonna 192 tuoteväärennöstapausta.

Määrä on liki kaksinkertainen vuoden 2008 lukemiin verrattuna. Tullin paljastamista väärennöksistä 87 meni rikostutkintaan.

Väärennöksiä löytyi kaikista mahdollisista tuotteista hallitunkeista paristoihin. Myös lääkeväärennökset ovat yleistyneet Suomessa.

Tekstuaalisuuden piirteet

- Tekstuaalisuus =
  - Sellaiset ominaisuudet, joiden perusteella yksittäisten sanojen ja lauseiden joukko voidaan määritellä tekstikokonaisuudeksi
- Tekstin rakenteen analyysi

a) Koherenssi

- Tekstin tulee olla tulkittavissa mielekkäällä tavalla
- Sisällöllinen yhtenäisyys
- Puheenaihe
- Sanasto

Pragmaattinen koherenssi

- Kuulija tekee päätelmiä, joiden pohjalta syntyy koherenssi

A: Onko Ville kotona?

B: Skeittilauta näyttää hävinneen.

b) Koheesio

- Rakenteellinen sidoksisuus
- Rakenteellinen kokonaisuus
- Saadaan aikaan leksikaalisin ja rakenteellisin keinoin mm. pronominaalisin viittaussuhtein

Esimerkkejä koheesiosta

- Koheesion ja koherenssin lisäksi tekstuaalisuuden tunnuspiirteitä ovat intentionaalisuus, hyväksyttävyyys, informatiivisuus, tilanne ja intertekstuaalisuus. Näistä intentionaalisuus merkitsee sitä, että puhujilla ja kirjoittajilla on tietoinen intentio, tarkoitus saavuttaa tekstillään tiettyjä päämääriä. (Markku Varis)

c) Intentionaalisuus

- Tietoinen intentio, tarkoitus saavuttaa tiettyjä päämääriä
- Ei välttämättä ilmene tekstin pintatasolla
- Tärkeä osata tunnistaa (kriittinen lukutaito)

d) Hyväksyttävyyys

- Tekstin kohteena olevan yleisön pitää voida hyväksyä kokonaisuus tekstiksi
- Hyvin tulkinnanvarainen ja suhteellinen tekstuaalisuuden piirre
  - Eri lukijat, lukijayhteisöt
  - Sopiiko jokin teksti tietyn tekstilajin, genren edustajaksi

e) Informatiivisuus

- Tekstin tulee sisältää jotakin informaatiota
  - Uutta tietoa
  - Odotuksenmukaista tietoa
  - Oltava tulkittavissa

f) Tilanteisuus

- Tekstin tulee sopia tilanteeseen
  - Tyyli
  - Muoto
  - Sisältö
- Konteksti on yksi tulkintaa ohjaava tekijä
  - <http://www.utu.fi/agricola2007/uutiset/Agricola-ankka.html>

g) Intertekstuaalisuus

- Teksti liittyy jollain tavoin muihin teksteihin
  - Muoto
  - Merkitys
- Vastaanottajalla mahdollisuus verrata tekstiä muihin saman teksti- tai tyyllilajin edustajiin